

УДК 635.657
**ДОСЛІДЖЕННЯ ПОКАЗНИКІВ ЯКОСТІ БОБІВ НУТУ, ЯК
СИРОВИНИ ДЛЯ ВИРОБНИЦТВА ОЗДОРОВЧИХ ХАРЧОВИХ
ПРОДУКТІВ**

Світлана Андріївна Бажай-Жежерун

Svitlana Bazhay-Zhezherun

к. т. н., доцент, Національний університет харчових технологій,
м. Київ, LanaNew_1@ukr.net

Алла Олексіївна Башта

Alla Bashta

к. т. н., доцент, Національний університет харчових технологій,
м. Київ, alla.sher.b@gmail.com

Розширення сировинної бази для виробництва продуктів оздоровчого спрямування є важливим завданням харчової індустрії. Перспективним є ширше використання бобових культур, зокрема нуту, який є цінним джерелом важливих нутрієнтів.

Нут характеризується високим вмістом білка, кількість якого складає 20,1% - 32,4%, залежно від сортових особливостей. Вміст білка в нуті дещо менша ніж в решті бобових, однак він має вищий відсоток засвоюваності, а також вміст цінних амінокислот у нуті найвищий, порівняно з іншими бобовими. За показниками харчової цінності, а також за сумою незамінних амінокислот, нут перевершує майже усі зернобобові культури, зокрема, квасолю, сочевицю і горох на 3-7% , поступаючись лише сої.

Нами визначено фізико-хімічні властивості, які мають важливе значення у процесі перероблення, вітчизняних сортів нуту (табл. 1.)

Розанна пройшов державне сортовипробування і занесений до Реєстру сортів рослин України з 2000 року. Сорт рекомендовано для вирощування у степу. Відноситься до євро-азійського підвиду (subsp. eurasiaticumG. Pop.), тип kabuli, різновид bogemico-allutaceumG. Pop (богеміко- аллютацеум).

Пам'ять і Тріумф пройшли державне сортовипробування і занесені до Реєстру сортів рослин України, відповідно, з 2002 та 2025 років, рекомендовані для вирощування у Степу. Пам'ять та Тріумф є середньостиглими високоврожайними сортами нуту.

Таблиця 1.

Фізико-хімічні властивості нуту

№	Показники	Сорт		
		Тріумф	Розанна	Пам'ять
	Запах	Властивий зерну, без стороннього запаху, не затхлий не пліснявий		
1	Колір	Бежевий	Світло жовтий	Світло-буре
	Форма насіння	Ромбічно-округла		
	Поверхня	Гладка	Гладка	Зморшкувата
2	Лінійні розміри, мм			
	довжина	7 – 8	7 – 8	6 – 7
	ширина	7-6	7-6	5-6
3	Вологість, %	13,50	14,14	14,86
4	Маса 1000 зерен, г	365,8	315,2	292,4

Відомо, що сортові особливості, окрім інших чинників, впливають на хімічний склад зернової сировини. Нами досліджено вміст важливих нутрієнтів у бобах нуту вітчизняної селекції:

Таблиця 2.

Вміст важливих нутрієнтів у бобах нуту

№	Показники	Сорт		
		Тріумф	Розанна	Пам'ять
1	Білок, %	25,7	22,1	23,5
2	Жир, %	3,61	3,3	3,47
3	Клітковина, %	3,74	3,52	4,3
4	Пектин, %	1,82	0,91	1,05

Встановлено, що зерно нуту сорту Тріумф містить найвищу кількість білка, має найбільшу масу 1000 зерен, характеризується високою якістю. Зерно цього сорту використовували у подальших дослідженнях для створення продуктів оздоровчого призначення на борошняній основі.

Отже, нут є цінною зернобобовою культурою. Розширення способів перероблення та застосування цієї сировини для виробництва оздоровчих харчових продуктів є актуальним.

Список використаних джерел

1. Каталог сортів рослин, придатних для поширення в Україні на 31.12. 2023 рік (витяг). 2023. С. 155-186.